

сттѣснявали споредъ завоеванията или прибиранията на държавния владѣтель. При Тервеля и при Телерига, а още повече при Крума тѣзи граници достигатъ на северъ Трансилванскитѣ Карпати, на югъ стигатъ Еркесията — погранична стена-ограда, продължена отъ Бургазския заливъ къмъ р. Тунджа, съвъ окопи, башни (кули), врата и пр.; на западъ се засѣгала частъ отъ Македония.

При Симеона българската държава достига размѣри, каквито тя никога писо-късно не е могла да има. На северъ въ състава на българската държава възлазяла отвждѣ-Дунавската областъ — „княжение обону страну Дуная“ — възъ която областъ влизала днешна източна Унгария, Седмиградско и Влашко, на западъ до р. Тисса, на северъ до солницитѣ на Мармарошъ, на изтокъ до рѣкитѣ южния Бугъ и Серетъ. Голѣма частъ отъ Тракия, македонскитѣ крайморски области, недалечъ отъ стенитѣ на Солунъ, северна Тесалия, Египиръ и цѣлото почти крайбрѣжие на Албания, безъ Драчъ, сръбскитѣ земи до устието на р. Сава, Раса — Нови-Пазаръ, Прищина и Липлянъ до Косово поле; Нишъ, Браничево, Пожарево и Бѣлградъ възлазяли въ границитѣ на българската държава.

Арабскитъ писателъ ал-Масуди, който посетилъ Цариградъ въ първата половина на X. вѣкъ, пише, че българската държава била дълга на ходъ 300 дни, а широка на ходъ 10 дни. Неговото свидетелство потвърждава по-късно и Вилхелмъ Тирски, който съобщава, че България се простирала отъ Цариградъ до Дунава, а отъ тамъ — до Адрия.

Българската държава обикновено се наричала „земля блъгарска“, „страна блъгарска“, „блъгаре.“ Названието, България въ каквато и да било форма, се срѣща много малко въ домашнитѣ, па и въ чуждитѣ паметници. Най-напредъ то се чете въ преводитѣ отъ грѣцки. Въ Византия пишели България — Βουλγαρία, по френски — La Bulgarie, по арабски — Борджания. Въ домашнитѣ паметници се срѣща „въ блъгарѣхъ“, т. е. въ земята обитавана отъ блъгари, възъ отъ България било разпространено още едно название: Загория, Загоре или Загора. Така се наричала страната между Дунава и Балкана, Черно море и Тимокъ, т. е. ядката на българското царство.

Въ българскитѣ паметници се поменава обикновено „блъгарско царство“, терминъ, който се появилъ сигурно следъ названието царъ, което си е далъ Симеонъ и възприели другитѣ блъгарски владѣтели. „Блъгарско царство“ се срѣща въ хрисовулитѣ.

Названието държава е означавало най-напредъ частно владение, имотъ, владѣно мѣсто, както това се разбира и до сега понѣкжде въ народния говоръ, та и въ нѣкои стари хрисовули. Държава, терминъ, който буквално означава властъ, а преносно властъ и владение надъ имотъ, почва да се дава разширително и на цѣлата страна, владана отъ княза или владѣтеля. Терминътъ държава се срѣща и въ хрисовулитѣ Орѣховски и Рилски.

Понятието на държава, като частно владение (имотъ), се отражавало и въ общото разбиране. Държавата била една патримониална областъ на блъгарския князъ, обединявана и тѣсно свързвана съ личността на владѣтеля, както частенъ стопанинъ. — Дълго време трѣбвало да измине, за да се почне да се гледа на държавата като на отдѣлна отъ лицето на владѣтеля земя, съ държавно-правенъ характеръ.

2. Вътрешенъ съставъ на територията. — Въ най-ранно време, при основаването на българската държава, продължило онова дѣление на териториални единици, названията на които били тия на племената или мѣстноститѣ. Тѣзи териториални единици носѣли общи названия: жупи, области (волости), села. Къмъ тѣзи названия трѣбва да се прибави и